DE VORBĂ CU FOŞTII INTERNAŢIONALI

ZOLTAN FARMATI

Intr-un capăt al vitrinei cu trofee şi amintiri sportive din casa lui Zoltan Farmati se află o statuetă de metal închipuind un jucător de fotbal. I-a fost trimisă la cîteva zile după sosirea sa în Arad de către jucătorii clubului Ferar din Cluj, ca un semn al preţuirii ce-o purtau fostului şi foarte tînărului lor coechipier. Printre expeditori, Căpuşan, Demeter, Bodola, Balint, Boerzsei, Boldizsar. Intr-o altă latură a vitrinei sclipeşte o splendidă cupă de cristal. A primit-o din partea clubului U. T. A., după ultimul meci jucat sub culorile arădene, drept omagiu închinat muncii şi fidelităţii. Intre cele două simboluri se află 15 ani din viaţa lui Farmati. Ele marchează marginile unui deceniu şi jumătate de activitate fotbalistică intensă, desfăşurată de „Bimbo" în cadrul echipei pe care a îndrăgit-o mai mult ca pe oricare alta. Era firesc deci ca discuţia noastră cu fostul fundaş stînga al naţionalei să se axeze de la bun început pe coordonatele acestei perioade din viaţa sa.

— *În 1938, la Şimleul Silvaniei* — a venit primul răspuns... *Aveam 14 ani. După cîteva jocuri ca extrem stînga, am fost trecut fundaş. După 4 ani jucam în echipa întîia a Clubului Atletic din Cluj, alături de Marki, Vass, Pal, Reinhardt, Şt. Covaci, Bonihadi. Eram un copil emotiv şi timid. Cred că fără insistenţa şi căldura cu care m-au ajutat Covaci şi Reinhardt, aş fi renunţat probabil la fotbal.*

— După care, din 1944 pînă în 1946 ai jucat la Ferar.

— *Exact, perioadă în care mi-am satisfăcut şi stagiul militar. Intre timp, foştii mei coechipieri de la Clubul Atletic Cluj au plecat la I.T.A. M-au chemat, şi iată cum în ediţia 1946—1947, am ocupat locul de fundaş stînga în echipa arădeană.*

— De care nu v-aţi mai îndepărtat vreme de 15 ani. În acest răstimp I.T.A. cîştigă de 4 ori titlul de campioană şi de 2 ori Cupa României. Publicul larg vă cunoaşte ca pe un fundaş de mare valoare. Ar fi interesant de ştiut dacă în prodigioasa dv. activitate de fotbalist aţi „optat" şi pentru alte posturi.

— *Numai pentru unul: extremă stîngă, postul de debut în fotbal. Fenomenul s-a petrecut, însă, doar de cîteva ori, în mod fortuit.*

— Un exemplu?

— *Jucam cu Dermata la Cluj. În min. 25 Hegeduş îi înscrie lui Marcu un gol, „la vinclu". La pauză am rugat antrenorul să mă lase să joc extremă, pentru că, i-am spus eu, simt că voi putea înscrie un gol. S-a lăsat greu înduplecat. În min. 88 la un atac al nostru, clujeanul Kollo a aruncat lui Bonihadi cu nisip în ochi. Jocul s-a întrerupt cîteva minute. Arbitrul l-a prelungit apoi în mod regulamentar. În min. 91 beneficiem de un corner de pe partea dreaptă. Mingea mi-a venit la piciorul sting, a urmat şutul fără ezitare şi... 1—1. Poate vă întrebaţi de ce m-am oprit asupra acestui episod. Pentru că golul înscris de mine a creat avantajul minim cu care am cîştigat campionatul în acel an. Tot Dermatei, în 1948, la Arad, i-am mai înscris 3 din cele 4 goluri ale echipei mele, jucînd, de asemenea, extremă stînga.*

În timp ce povesteşte, Farmati răsfoieşte un album cu fotografii. Evident, caută ceva. A găsit. Îmi arată, cu un gest scurt:

— *Echipa naţională a ţării noastre. În acea zi am întîlnit reprezentativa Iugoslaviei pe Giuleşti. A fost debutul meu internaţional. Alături de mine îl aveam pe Iosif Covaci, iar în faţă pe Marian, Reuter, Petschovschi, Băcuţ I. N-am jucat rău, dar meciul mi-a lăsat o umbră de amărăciune căci a coincis cu o înfrîngere: 2—3. Timp de 10 ani după aceea am fost titularul postului de fundaş stînga al reprezentativei naţionale.*

— E o performanţă care, cred, se cere puţin discutată. Cum aţi reuşit să o realizaţi, cu atît mai mult cu cît la acest post au candidat în permanenţă fundaşi de valoare ca Androvici, Rodeanu, V. Dumitrescu, Macri?

— *Faptul de a juca în echipa naţională a fost marea dorinţă a vieţii mele. Realizarea ei mi-a cerut o muncă uriaşă. Mi-am fixat, înaintea antrenamentului obişnuit efectuat în cadrul echipei de club, un antrenament suplimentar şi multă vreme coechipierii mei, care mă găseau pe terenul de antrenament lac de sudoare, nu au ştiut despre ce este vorba. Uneori m-am simţit istovit, dar nici odată nu am renunţat la cele 20—25 de sprinturi pe care le efectuam după antrenamentul propriu-zis.*

— Care au fost elementele considerate de dv. drept un cîştig obţinut în urma unor asemenea antrenamente suplimentare?

— *Viteza şi forţa, pe care le-am adăugat calităţilor tehnice native sau dobîndite de la aşii echipei.*

— Nu credeţi că aţi abandonat fotbalul prea devreme? Aveţi acum doar 42 de ani!

— *Intrebarea presupune, după părerea mea, două răspunsuri. Primul: La 37 de ani nu e totuşi prea dereme. E adevărat că aş mai fi putut activa, dar am fost şi sînt de principiul că e păcat să aşezi pe o ramă de aur nişte biete pietre amăgitoare. Al doilea răspuns: n-am abandonat fotbalul! A doua zi după ultimul meci în categoria A, am cerut să mă ocup în clipele mele libere de juniorii U.T.A.-ei. Astăzi, împreună cu antrenorul Dan, îndrumăm pregătirea echipelor de juniori ale clubului din campionatele republican şi orăşenesc.*

— Iată-ne, aşadar, ajunşi la prezentul cotidian al activităţii dv. fotbalistice. Acest lucru îmi sugerează o întrebare de strictă actualitate: care dintre fundaşii actuali ai categoriei A vi-l reaminteşte pe... Farmati?

— *Deleanu, prin voinţa sa şi prin viteza de reacţie pe care o posedă. Aş vrea să-i comunic însă că uneori, totuşi, uită că succesul în încercarea de deposedare a adversarului atîrnă de un element în aparenţă neînsemnat: privirea nedesliptă de minge. Avînd-o mereu sub observaţie, greu va reuşi adversarul s-o treacă prin apropierea ta.*

— V-aş ruga, în încheiere, să vă adresaţi acum, la început de An Nou, cititorilor revistei noastre.

— *Cititorii revistei reprezintă, în general, publicul iubitor de fotbal. Personal port cea mai mare dragoste acestuia, în mijlocul căruia am simţit întotdeauna o mare căldură. Îi doresc să trăiască ani mulţi, să asiste mereu la partide de înaltă factură, şi să aibă ocazia minunată de a fi martor la o ediţie „Jules Rimet" în care România să fie finalistă.*

N. SOCOL

CITE CEVA DESPRE

PERFORMERII LONGEVITĂŢII

În rîndurile de faţă am adunat date şi cifre semnificative despre cîteva figuri proeminente ale fotbalului românesc şi mondial, cu intenţia să facem din exemplul lor un îmbold pentru jucătorii noştri de toate categoriile în vederea obţinerii unor performanţe deosebite.

● „Şeful de coloană" în materie de longevitate rămîne **William Meredith**, selecţionat în echipa Ţării Galilor de 48 de ori, în perioada anilor 1895—1920. **A jucat în prima ligă a Angliei pînă la vîrsta de 51 de ani!** Îl urmează în ordine un alt extrem dreapta, un nume mult mai cunoscut nouă: **Sir Stanley Matthews**. Născut la 1 februarie 1915, a abandonat activitatea competiţională la 20 aprilie 1965, deci la vîrsta de 50 de ani, cu ocazia meciului jubiliar organizat în cinstea lui, cînd la Stoke City **„Echipa Matthews"**, a fost întrecută de o selecţionată a Europei cu scorul de 6—4. Din echipa învingătoare n-au lipsit **Iaşin, Schnellinger, Popluhar, Pluskal, Masopust, Kubala, Di Stefano, Puşkas.** Ca jucător al echipelor Stoke City şi Blackpool, a jucat în prima divizie timp de 33 de ani (începînd din anul 1932), iar între anii 1934—1957 a reprezentat Anglia în 54 de meciuri oficiale. De notat că timp de 7 ani (1939—1946), din cauza războiului, „11"-le englez nu a disputat nici o partidă oficială, fapt care l-a împiedicat pe Matthews să-şi îmbogăţească palmaresul.

● O carieră prodigioasă a avut şi elveţianul **Alfred Bickel**, care între 18 iunie 1936 şi 30 mai 1954 a susţinut 71 de partide în reprezentativa ţării sale. **Timp de 20 de ani a fost nelipsit de pe postul de extrem dreapta al echipei Grasshopper Zürich şi a avut satisfacţia cuceririi campionatului de 7 ori** (1937, 39, 42, 43, 45, 52 şi 56), **în timp ce Cupa a intrat în posesia clubului său de 8 ori** (1937, 38, 40, 41, 42, 43, 46 şi 52).

● Englezul **Billy Wright**, fusese de 80 ori selecţionat pînă la 20 noiembrie 1956. A atins cifra de 90 la 7 mai 1958 (Anglia — Portugalia 2—1) iar „suta" — primul pe glob — la 11 aprilie 1959 în meciul cu Scoţia la Londra (1—0 pentru gazde). Meciul de „adio" l-a disputat la 28 mai 1959 (8—1 cu S.U.A. la Los Angelos). Bilanţ? 105 partide, cifră care continuă să reprezinte recordul lumii. În formula clasică, palmaresul lui Wright arată astfel:

105 60 24 21 287:147

A jucat împotriva a 28 de echipe reprezentative. De 51 de ori a jucat pe postul de mijlocaş dreapta, de 3 ori pe cel de mijlocaş stînga şi de 46 de ori a fost stoper. A activat în prima divizie engleză timp de 21 de ani (1939—59) şi **nu s-a transferat niciodată** de la clubul „lupilor", Volverhampton Wanderers.

● Un alt „as" al balonului rotund este binecunoscutul **Alfredo Di Stefano.** S-a născut în 1926 la Buenos Aires. În primăvara anului 1966, în vîrstă de aproape 40 de ani, mai era component al echipei Espanol Barcelona. A jucat fotbal în prima divizie din toamna anului 1944, **deci timp de 22 ani, fiind cotat drept unul din cei mai mari fotbalişti ai tuturor timpurilor.**

După ce pînă în anul 1948 a fost de două ori campion al Argentinei cu clubul River Plata (1945 şi 1947), o dată golgeter, devenind internaţional şi campion al Americii de Sud, greva jucătorilor profesionişti din toamna anului 1948 a dat vieţii sale o altă direcţie. Suspendat pentru participare la grevă, a trecut împreună cu alţi fotbalişti în Columbia, la Milionarios Bogota, unde a activat pînă în 1953, cucerind de trei ori campionatul (1949, 51, 52), Di Stefano fiind de fiecare dată golgeterul echipei. A urmat epoca glorioasă de la Real: septembrie 1953 — iulie 1964. A trecut apoi la Espanol Barcelona. **Alfredo a jucat 31 de meciuri în echipa Spaniei, dar — ce ghinion! — din cauza unor accidente n-a participat nici măcar la un singur meci din turneele finale ale C.M.... În schimb, la Real Madrid, a cunoscut toate satisfacţiile: 8 titluri de campion** (54, 55, 57, 58, 61, 63, 64); **de 5 ori golgeter al Spaniei, 5 victorii finale consecutive în Cupa Campionilor Europeni** (1956—60), **victorie în prima ediţie a Cupei Intercontinentale** etc. Sutele de mii de oameni care l-au văzut jucînd pe marele Alfredo, nu-l vor uita toată viaţa pentru marea sa artă.

● Dacă Di Stefano n-a participat la nici unul dintre turneele finale al C.M., portarul mexican **Antonio Carbajal a fost prezent la cinci ediţii** (1950, 54, 58, 62, 66), **performanţă unică, favorizată de o serie de factori:** longevitate biologică dar şi calificarea ţării sale de 5 ori consecutiv în turneul final. Performanţa portarului născut în 1929 este demnă de toate laudele şi pe drept cuvînt a fost denumit **„Zamora al întregii Americi".** La ediţia din Anglia a apărat o singură partidă, reuşind să păstreze intactă plasa porţii sale împotriva unui adversar dificil (Mexic — Uruguay 0—0). Acest rezultat a asigurat Mexicului locul 3 în grupă, înaintea echipei Franţei.

● După război, Germania occidentală şi-a reluat şirul întîlnirilor internaţionale la 22 noiembrie 1950. A reapărut **Fritz Walter.** Debutase în echipa Germaniei la 14 iulie 1940 la Frankfurt, într-o partidă susţinută cu fotbaliştii români. Pînă în 1942 **jucase 24 de meciuri internaţionale. A participat în continuare la o altă suită de 37 de jocuri** (1951—58). Interul stînga al echipei F. C. Kaiserlautern (numai aici a activat) a cunoscut toate satisfacţiile: în ziua de 4 iulie 1954, în calitate de căpitan al reprezentativei R.F. Germane, i s-a înmînat „Cupa Jules Rimet", după victoria cucerită cu 3—2 în finala disputată cu „echipa de aur" a Ungariei...

ŞI ACUM LA NOI ÎN ŢARA

● În primul rînd **Iosif Petschovschi.** Meciul de debut în categoria A: 2 iunie 1940 la Timişoara (C.A.M.T. — Rapid Bucureşti 4—1), iar cel de „adio": 11 iunie 1961 la Braşov (U.T.A. — Steagul roşu 1—3). **Între aceste date, un interval impunător de 21 de ani şi 9 zile, cu 274 de partide jucate.** Dacă mai adăugăm că Petschovschi s-a născut la 3 iulie 1921 la Timişoara, iese şi mai pregnant în relief dimensiunile acestei cariere desfăşurată sub culorile a 3 cluburi: C.A.M.T., U.T.A., C.C.A. şi din nou U.T.A. **A jucat 32 de partide în echipa naţională. Cifra aceasta a reprezentat multă vreme un „record" la noi.**

● O carieră tot atît de îndelungată a avut şi **IULIU BODOLA,** originar din Braşov. A început fotbalul în prima echipă a oraşului său natal în toamna anului 1929, a jucat apoi în divizia A la C.A.O. şi Venus (1932—40). **Meciul de debut în reprezentativa României l-a disputat la 10 mai 1931. A jucat 48 de meciuri în echipa naţională, cifră ce reprezintă şi astăzi recordul României.**

● Cîteva cuvinte despre **Capaş.** N-a fost jucător internaţional. **A jucat în schimb la U.T.A. timp de 14 ani** (de la 19.III.1950 cu Jiul 1—4, pînă la 14 iulie 1964 cu Dinamo Bucureşti 0—6), **susţinînd 287 de partide în categoria A. Acesta este actualul record republican de acest gen. În timpul a 9 ediţii nu a lipsit de la nici un meci al echipei sale, iar între anii 1953—62 a jucat consecutiv 192 de partide de campionat.** Un fapt de necrezut, dar adevărat. **Timp de aproape 10 ani arădeanul Capaş n-a fost bolnav, accidentat sau suspendat. Nimic nu l-a împiedicat să stea la dispoziţia echipei sale, caz rar întîlnit chiar în fotbalul mondial.**

★

Încheiem aici. Ar mai fi meritat mulţi jucători români sau străini să fie menţionaţi în acest articol. De exemplu: Tudor Paraschiva a activat 16 ani în categoria A (1940—56), Titus Ozon (1948—64, Dr. T Georgescu, Bone, Apolzan, au avut şi ei cîte 15 ani de activitate.

Singurul care poate periclita recordul lui Capaş este petrolistul Gheorghe Pahonţu, care a debutat în categoria A în anul 1952. În actualul campionat a pornit cu un „report" de 261 de meciuri şi dacă va participa la toate cele 26 de partide ale echipei sale în actualul campionat, la consumarea ediţiei 1966/67 va egala recordul arădeanului. Îi dorim această satisfacţie.

FREDERIC MOISES

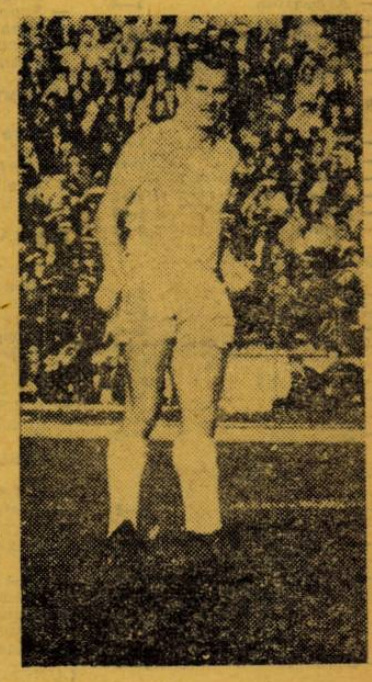

Pahonţu

CUVINTE ÎNCRUCIŞATE

FELICITĂRI

ORIZONTAL 1) A repromovat în A, terminînd turul în primele locuri — Cealaltă promovată. 2) Am debutat în campionatul acestui continent cu două victorii şi o înfrîngere — În acest oraş naţionala noastră a obţinut o concludentă victorie asupra Ciprului. 3) Echipă de jucători — „...de grîu", echipă din campionatul oraşului Bucureşti — Echipe. 4) Formă de teren — Oraşul care i-a aplaudat pe fotbaliştii săi pentru victoria asupra echipei Vasas în 1966 — Pom fructifer. 5) Jocurile cele mai aplaudate — Soare — Mirare sonoră. 6) Notă muzicală — Printre cei de la Siderurgistul sau Metalul — Pronume posesiv. 7) Felicitări în masă — Jucător clujean. 8) Pămînt galben — Echipele care-şi dispută întîietatea — Adrian. 9) Îndreptăţit — Localitate în ţara lui Gondet. 10) Contemporan potopului — General otoman (m. 1809 — Apărut 11) Echipă madrilenă — Oraş de felicitat pentru comportarea fotbaliştilor săi în C.O.T. 12) Prima literă slavonă — A-şi face apariţia pe teren — Regiunea din fruntea clasamentului de toamnă. 13) Nume feminin — Dure — A debutat recent în naţională. 14) Golgeterul turului şi al campionatului trecut — Ocupă în prezent primul loc în seria a II-a a categoriei B — Vocale. 15) Jucător uruguayan din timpul primului C. M. (1930) — A cîştigat cupa inter-continentală. 16) ...Petrovici, redutabil jucător iugoslav contemporan cu Tîrnanici şi... David — A insista — Pavăză spre poartă.

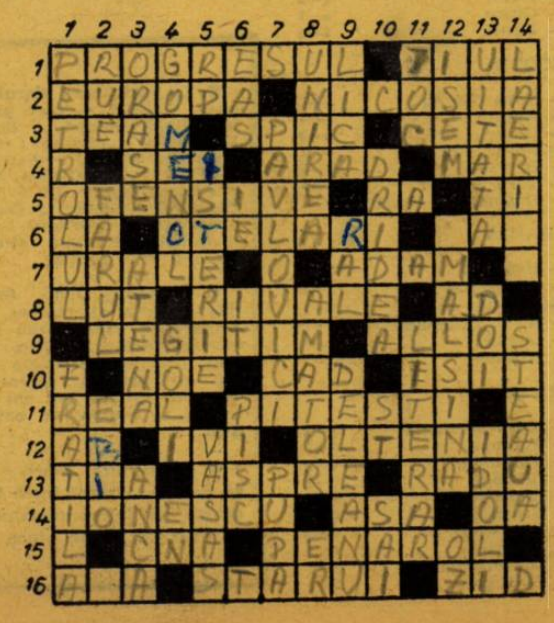

VERTICAL: 1) Campioana de anul trecut — A debutat în chip strălucit în naţională, în meciul cu Elveţia. 2) Oraş în Franţa — Merită felicitări pentru comportarea sa în turul actualului campionat — ... Pascutti, cunoscut înaintaş al Bolognei. 3) Toate au cîte o reprezentantă sau mai multe în diferite competiţii fotbalistice — Capitală europeană — Fundaş clujean. 4) Lichid uleios întrebuinţat în medicină — Punct, la infinitiv — Doi la Ene! 5) Republică Populară — Stea-de-mare — Campioana Ungariei, învinsă anul trecut de arădeni şi craioveni. 6) Rîu în Illyricum — Bluză — Spetează — Vîrf. 7) Golgeterul mureşenilor — Parte a corăbiei. 8) Echipă din Dej promovată în categoria B — Statutul fotbalului nostru — R. 9) Unul dintre Nunweilleri — Zgomot al respiraţiei — Alt debutant în naţionala A. 10) Impetuos atacant ploieştean (De felicitat pentru „obiceiul" său de a înscrie cîte 3 goluri într-o partidă) — Linişte! — Oraş în Africa occ. 11) Dacă e frumos, e răsplătit spontan cu aplauze — Privitor la literatură. 12) Echipă din campionatul orăşenesc al Capitalei, ediţia trecută — Minereu de cobalt — Ozon, în prima jumătate! 13) Omisă — Locul ocupat, printr-un finiş puternic, de echipa lui Pîrcălab — Jucătorii cei mai iubiţi. 14) Pseudonimul publicistului Al. Lăzărescu (1830—1876) — A cîştigat „Cupa României", ediţia de anul trecut, într-o manieră demnă de felicitat.

Cuvinte cunoscute mai puţin: ALLOS, CAD, RUE, EAS, SAI.

G. CORJOS